

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

W SPRAWIE REALIZACJI PROGRAMU WIELOLETNIEGO "DOSTOSOWYWANIE WARUNKÓW PRACY W POLSCIE DO STANDARDÓW UNII EUROPEJSKIEJ" W 2003 r.

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu w dniu 11 marca 2004 r. zapoznała się z rezultatami osiągniętymi w 2. roku realizacji programu wieloletniego "Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej", ustanowionego na wniosek Ministra Pracy i Polityki Społecznej uchwałą Nr 82/2001 Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2001 r.

1. Głównym celem programu jest opracowanie i upowszechnienie rozwiązań prawnych, organizacyjnych i technicznych wspomagających osiągnięcie w Polsce stanu bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnego z wymaganiami dyrektywy Unii Europejskiej. Program obejmuje badania naukowe i prace rozwojowe realizowane przez CIOP-PIB oraz 13 jednostek naukowych, a finansowane z budżetu nauki (69 zadań) oraz zadania w zakresie służb państwowych finansowane przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (58 zadań). Zadania te realizowane są w następujących głównych obszarach tematycznych:
 - Identyfikacja i ograniczanie zagrożeń chemicznych i fizycznych w środowisku pracy,
 - Rozwój techniki bezpieczeństwa oraz systemów badań spełnienia wymagań bezpieczeństwa,
 - Doskonalenie środków ochrony indywidualnej,
 - Zastosowanie ergonomii w procesach pracy,
 - Rozwój i promocja systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy,
 - Rozwój edukacji w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
 - Doskonalenie systemu informacji i promocji w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
2. Po szczegółowym zapoznaniu się z celami i wynikami wymienionego programu, przedstawionymi w sprawozdaniu, oraz zaprezentowanymi syntetycznie podczas posiedzenia przez przedstawicieli Centralnego Instytutu Ochrony Pracy - Państwowego Instytutu Badawczego, który jest Głównym Koordynatorem programu, Rada wysoko ocenia osiągnięte dotychczas wyniki zarówno badań naukowych i prac rozwojowych jak i zadań z zakresu służb państwowych w aspekcie osiągnięcia ustalonych celów programu. Wyniki te powinny doprowadzić do podniesienia stanu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników do poziomu ochrony w Unii Europejskiej i stanowić wsparcie dla realizacji polityki państwa w tym zakresie.
3. Wyniki programu powinny być szeroko wykorzystane przez ich wdrożenie do praktyki, w szczególności w zakresie:
 - zastosowania opracowanych w programie metod, narzędzi oraz rozwiązań techniczno-organizacyjnych w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy w celu wsparcia polskich przedsiębiorstw w ramach przedsięwzięć realizowanych m.in. z funduszy strukturalnych UE (sektorowe oraz regionalne programy operacyjne),
 - rozwoju bazy laboratoryjnej w celu umożliwienia prowadzenia w Polsce badań zgodnie ze zharmonizowanymi normami europejskimi oraz działań w zakresie oceny zgodności realizowanych przez krajowe jednostki notyfikowane,
 - wprowadzenia problematyki związanej z kulturą bezpieczeństwa oraz higieną pracy i ergonomią do podstaw programowych nauczania w szkołach i minimów programowych w uczelniach z wykorzystaniem materiałów multimedialnych (w tym przez Internet),
 - promowania metod i narzędzi systemowego zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy oraz usprawnieniami ergonomicznymi w polskich przedsiębiorstwach ukierunkowanego na zmniejszanie strat ekonomicznych wynikających z niewłaściwych warunków pracy,
 - rozwijania systemu umożliwiającego certyfikowanie kompetencji osób i instytucji zajmujących się działalnością edukacyjną w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.
4. Rada Ochrony Pracy zwraca uwagę, że Polska jako członek Unii Europejskiej od maja 2004 r. będzie zobowiązana do wspólnych działań na rzecz tzw. "strategii lizbońskiej" według której celem strategicznym Unii Europejskiej na lata 2001-2010 jest stworzenie konkurencyjnej i dynamicznej gospodarki opartej na wiedzy, z zachowaniem warunków zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz zapewnieniem wzrostu zatrudnienia, lepszych miejsc pracy i większej spójności społecznej. Uwzględnić tu należy kierunki działań wynikające z tej strategii oraz innych dokumentów i przesłanek, z których wynika, że:
 - nadal wysokie są w Polsce zarówno liczby wypadków i chorób zawodowych jak i koszty ekonomiczne wynikające z nieodpowiednich warunków pracy - które w 2002 r. szacuje się na ok. 31 mld., co stanowi ok. 4% PKB. Równocześnie brak jest świadomości zarówno polskich

pracodawców jak i pracowników, że spełnienie określonych w dyrektywach UE wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy wpłynie nie tylko na zmniejszenie tych kosztów, ale zwiększy zysk przedsiębiorstw przez podniesienie wydajności pracy, poprawę jakości wyrobów i usług oraz zwiększenie konkurencyjności na rynku,

- bezpieczeństwo i ochrona zdrowia w pracy są obecnie jednym z najważniejszych sektorów polityki społecznej Unii Europejskiej, co znalazło swoje odbicie w nowej strategii Unii Europejskiej w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa pracy na lata 2002-2006 przyjętej przez Komisję Europejską w marcu 2002 r.,
- Polska jako członek Unii Europejskiej od 2004 r. zobowiązana jest w pełni wdrożyć do prawa i praktyki wymagania dyrektywy ramowej oraz szeregu dyrektyw szczegółowych z dziedziny bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Biorąc pod uwagę przyspieszenie rozwoju technologicznego w Polsce i w innych krajach Unii, które ma nastąpić w związku z realizacją strategii lizbońskiej Rada stwierdza, że należy skoncentrować się na opracowaniu nowych strategii i rozwiązań, które powinny być stosowane zarówno do rozpoznanych już zagrożeń (np. powodowanych przez niebezpieczne substancje, maszyny i narzędzia), jak i do stosunkowo nowych problemów, takich jak zagrożenia biologiczne, czynniki psychospołeczne, urazy mięśniowo-szkieletowe oraz wykrywanie nieznanych jeszcze czynników zagrożeń związanych z wdrażaniem nowych zaawansowanych technologii produkcyjnych i informacyjnych. Należy przy tym uwzględniać wpływ takich czynników jak: zmiany demograficzne, organizacji pracy i w strukturze zatrudnienia oraz zróżnicowanie w strukturze i cyklu życia przedsiębiorstw.

Ze względu na znaczące zmiany społeczno-gospodarcze oczekiwane w Polsce w najbliższych latach, oraz w celu zapewnienia jak najkorzystniejszego funkcjonowania polskiej gospodarki w Unii Europejskiej i wykorzystania jej szans rozwojowych oraz sprostania wyzwaniom w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy niezbędne jest:

- kształtowanie bezpiecznego materialnego środowiska pracy i życia zgodnego z wymaganiami dyrektyw UE,
- przygotowanie zasobów ludzkich do bezpiecznego funkcjonowania w nowych, dynamicznie zmieniających się warunkach pracy,

W związku z powyższym Rada uważa za konieczne dalsze prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych stanowiących w tym zakresie wsparcie dla rządu i partnerów społecznych, w tym przede wszystkim badań dotyczących optymalnego kształtowania warunków środowiska pracy. Dlatego też w świetle oceny dotychczasowych wyników i potrzeb gospodarki Rada wnosi o kontynuację programu wieloletniego *"Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej"*. Za szczególnie istotne Rada uznaje zapewnienie jego finansowania w sposób rytmiczny i zgodny z przyjętym planem finansowym.